

Richtlijn voor retractie van publicaties voor Universiteit Leiden en LUMC 2023

Preamble

Een integere en betrouwbare beoefening van wetenschap staat bij de Universiteit Leiden en het LUMC centraal; men moet er op kunnen vertrouwen dat ons onderzoek op een zorgvuldige, eerlijke, controleerbare, onpartijdige en onafhankelijke manier wordt uitgevoerd. Wanneer is vastgesteld dat in een onderzoek de wetenschappelijke integriteit is geschonden, kan op basis van advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit door het College van Bestuur van Universiteit Leiden, dan wel de Raad van Bestuur van LUMC besloten worden dat de op het onderzoek gebaseerde publicaties moeten worden ingetrokken. De inhoud van het advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit geeft hiervoor de grondslag.

Paragraaf 1 Definities en uitgangspunten

Artikel 1. Uitgangspunten

Tijdschriften publiceren wetenschappelijke publicaties. Indien daartoe aanleiding is, kan verzocht worden om een publicatie in te trekken of te verwijderen. Dit verzoek kan van de auteur zelf komen, bijvoorbeeld als deze een fout ontdekt. Het verzoek kan ook door een ander worden ingediend, bijvoorbeeld de werkgever van een auteur. Aangetoond plagiaat, fraude of andere schendingen van de wetenschappelijke integriteit kunnen hier een reden voor zijn.

Aandachtspunten en toelichting: Deze richtlijn is bedoeld om de besluitvorming tot en communicatie rond retractieverzoeken waarbij er sprake is van schending van wetenschappelijke integriteit te ondersteunen en geeft aan welke stappen binnen de eigen instelling kunnen worden gezet. Deze richtlijn draagt daarmee bij aan:

- *het schonen van de wetenschap;*
- *het handhaven van het vertrouwen in de wetenschap;*
- *het beschermen van betrokkenen, waaronder coauteurs.*

De richtlijn is ter ondersteuning van de besluitvorming van en communicatie door het College van Bestuur van Universiteit Leiden en Raad van Bestuur van het LUMC. De richtlijn kan door iedereen binnen Universiteit Leiden en LUMC worden geraadpleegd.

Artikel 2. Definities

Artikel intrekken: Wanneer er sprake is van schending van wetenschappelijke integriteit (bijvoorbeeld in geval van valse claims van auteurschap, plagiaat of manipulatie van gegevens) kan het nodig zijn om een publicatie in te trekken. De oorspronkelijke publicatie blijft ongewijzigd en blijft opvraagbaar/te raadplegen. De publicatie zal worden vergezeld van een intrekingsboodschap.

Artikel verwijderen: Wanneer een publicatie lasterlijk is, inbreuk doet op de wettelijke rechten van anderen, onderwerp is van een gerechtelijk bevel, of wanneer een publicatie, indien ernaar wordt gehandeld, een ernstig gezondheidsrisico kan vormen, kan het nodig zijn om deze te laten verwijderen. De publicatie is niet meer op te vragen/te raadplegen. De metagegevens worden bewaard.

Bestuur: het College van Bestuur van de Universiteit Leiden, dan wel de Raad van Bestuur van het LUMC.

Commissie Wetenschappelijke Integriteit: commissie, ingesteld door het bestuur, waar eenieder een klacht in kan dienen, indien het gerede vermoeden bestaat dat een (ex-)werknemer van de Universiteit Leiden of het LUMC de wetenschappelijke integriteit heeft geschonden. De commissie onderzoekt klachten en brengt daarover advies uit aan het Bestuur. (Zie [Klachtregeling Wetenschappelijke Integriteit Universiteit Leiden & Leids Universitair Medisch centrum](#)).

Retractie: intrekken of verwijderen van publicaties.

Paragraaf 2 Werkwijze

Artikel 3. Commissie Wetenschappelijke Integriteit

Een integere en betrouwbare beoefening van wetenschap staat bij de Universiteit Leiden en het LUMC centraal; men moet er op kunnen vertrouwen dat het onderzoek en onderzoeksresultaten, geaffilieerd aan Universiteit Leiden en/of het LUMC op een zorgvuldige, eerlijke, controleerbare, onpartijdige en onafhankelijk manier wordt uitgevoerd/verkregen zijn.

Een retractieverzoek wegens inbreuken op de wetenschappelijke integriteit volgt vaak op een definitief vastgesteld advies van de Commissie Wetenschappelijke Integriteit.

De Universiteit Leiden en het LUMC hebben een Commissie Wetenschappelijke Integriteit. Hier kan eenieder een klacht indienen, indien het vermoeden bestaat dat een (huidige of ex-) werknemer van de universiteit of het LUMC de wetenschappelijke integriteit heeft geschonden. De Commissie onderzoekt de klacht en brengt daarover advies uit aan het Bestuur. Indien de Klacht betrekking heeft op een lid van het Bestuur brengt de commissie advies uit aan de Raad van Toezicht.

De Commissie doet tevens op verzoek van het Bestuur onderzoek naar vermoede inbreuken op de wetenschappelijke integriteit. Het advies aan het Bestuur bevat ook een voorstel met te nemen maatregelen.

Het Bestuur stelt na ontvangst van het advies diens oordeel vast in een te nemen besluit. De besturen stellen gezamenlijk een oordeel vast indien de beklagde bij beide instellingen in dienst is/was. Klager en Beklaagde worden schriftelijk in kennis gesteld en kunnen binnen zes weken na ontvangst van het bericht van het Bestuur aan het Landelijk Orgaan voor Wetenschappelijke Integriteit (LOWI) verzoeken advies uit te brengen over het oordeel van het Bestuur. Indien advies van het LOWI is gevraagd, heroverweegt het Bestuur zijn oordeel na ontvangst van dat advies. Dit kan ertoe leiden dat het bestuur zijn oordeel handhaaft, aanpast dan wel intrekt.

Artikel 4. Stappen na advies tot retractie

Wanneer de Commissie Wetenschappelijke Integriteit in een door het Bestuur definitief vastgesteld advies adviseert om een publicatie in te laten trekken of te verwijderen, worden daarna de volgende stappen gezet:

1. De beklagde(n) en medeauteurs worden door het Bestuur schriftelijk geïnformeerd over het besluit en dat de uitgever zal worden verzocht om de betreffende publicatie in te trekken. .
2. De uitgever of de hoofdredacteur wordt door het Bestuur schriftelijk geïnformeerd over het advies en wordt verzocht de betreffende publicatie in te trekken.
3. Nadat de auteur(s) en uitgever/redactie zijn geïnformeerd, wordt een persbericht uitgebracht waarin het verzoek tot intrekken van de publicatie wordt vermeld.

4. Het verzoek tot intrekken van de publicatie wordt openbaar gemaakt op de website van de universiteit/het LUMC. Dit wordt op dezelfde locatie geplaatst waar ook de CWI-adviezen staan, zowel in het Nederlands als in het Engels. Hierbij wordt de volledige titel van het artikel, alsmede de naam van het tijdschrift waarin het artikel is geplaatst en een link naar het artikel (indien mogelijk een DOI-link) geplaatst. Hier wordt ook een korte beschrijving gegeven van de grondslag waarop het verzoek tot de intrekking is gebaseerd. Tevens wordt hier verwezen naar (de link van) het betreffende CWI-advies.
5. Er wordt gecontroleerd of de publicatie opgenomen is in de *repository* van de Universiteit Leiden of LUMC. Als dat het geval is, zal ook deze versie worden ingetrokken. Met regelmaat wordt door de afdeling Strategie en Academische Zaken gecheckt of intrekking heeft plaatsgevonden. Wanneer de publicatie na 6 maanden nog niet is ingetrokken, wordt de uitgever of hoofdredacteur namens het CvB of RvB schriftelijk een herinnering gestuurd.

Artikel 5. Aanverwante publicaties

Verzoek tot intrekken van een publicatie kan ook betrekking hebben op andere aan de publicatie gerelateerde publicaties, zoals preprints, en bewerkte versies van het artikel.

Aandachtspunten en toelichting: wanneer het een hoofdstuk van een proefschrift betreft, beoordeelt het College voor Promoties over de terugtrekking en de verdere stappen rondom het proefschrift.

Paragraaf 3. Bescherming van betrokkenen

Artikel 6. Anonimisering

De volledige titel van het artikel, alsmede de naam van het tijdschrift waarin het artikel is geplaatst en een link naar het artikel (indien mogelijk een DOI-link) van de in te trekken publicatie wordt openbaar gemaakt (zie artikel 4.5). Daarmee wordt de wetenschap op de kortst mogelijke termijn geschoond (retracties kunnen immers jaren op zich laten wachten en vallen buiten de invloedssfeer van de universiteiten), transparantie bevordert en worden misplaatste verdeningen voorkomen. Medeauteurs worden op deze manier niet rechtstreeks genoemd, maar zijn eventueel wel te achterhalen door middel van doorklikken. Auteurs begeven zich in het publieke domein door hun publicaties. Als zij met meer auteurs op één publicatie verschijnen, aanvaarden zij daarvoor ook een eigen verantwoordelijkheid. Openbaarmaking op deze manier is tegen die achtergrond geen uitbreiding van hun aanwezigheid in het publieke domein.

Paragraaf 4 Verantwoordelijkheden

Artikel 7.

Het Bestuur is verantwoordelijk voor uitvoering van de richtlijn.

Paragraaf 5 Overige bepalingen

Artikel 8.

Als daar aanleiding toe is, zal deze richtlijn worden herzien op verzoek van het College van Bestuur van Universiteit Leiden en/of de Raad van Bestuur van het LUMC.

Vastgesteld door het College van Bestuur Universiteit Leiden d.d.: 5 maart 2024

Voorgelegd voor advies aan UR d.d.: 9 oktober 2023

Vastgesteld door de Raad van Bestuur LUMC d.d.: 12 maart 2024